

การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี
การตอบสนองของผู้อ่าน

THE DEVELOPMENT OF CRITICAL READING ABILITY OF
MATHAYOMSUKSA 6 STUDENTS BY USING AN INSTRUCTIONAL
MODEL BASED ON READER RESPONSE THEORY

สุรัตน์ สมศรี / Surat Somsri ¹

กิงกาญจน์ บุณณสินวัฒนกุล / Kingkarn Buranasinvattanakul ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน และ 2) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 โรงเรียนศรีรัตนวิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศรีสะเกษ โยโสธร ด้วยวิธีการการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม จำนวน 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่าน อย่างมีวิจารณญาณ และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และการทดสอบที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการ เรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ, รูปแบบจัดการเรียนรู้, การตอบสนองของผู้อ่าน

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (Faculty of Education, Silpakorn University), somsri_s4@silpakorn.edu

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ที่ปรึกษา, อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (Faculty of Education, Silpakorn University), buranasinvattan_k@silpakorn.edu

ABSTRACT

The aims of this study were to 1) compare critical reading ability of Mathayomsuksa 6 students by using reader response model, and 2) study the opinions of Mathayomsuksa 6 students towards an instructional model based on reader response theory. The sample group used in this research, derived by cluster random sampling, were 39 students studying in Mathayomsuksa 6, class 6/2, in the academic year 2022 at Sirattanawittaya School, Sisaket Province under the Sisaket-Yasothon Secondary Educational Service Area Office. The research instruments were 1) lesson plans, 2) critical reading ability test, and 3) a questionnaire on the students' opinions towards reader response instructional model. Data were by mean, standard deviation (*SD*), and independent t-test.

The results found that:

1. The critical reading ability of Mathayomsuksa 6 students after attending an instructional model based on reader response theory was higher than that of before with statistical significance at .05 level.
2. The overall opinion of Mathayomsuksa 6 students towards an instructional model based on reader response theory was at the highest level.

Keywords: critical reading, instructional model, reader response theory

บทนำ

การอ่านเป็นกระบวนการที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการแสวงหาความรู้ และเสริมสร้างทักษะด้านต่าง ๆ ผู้ที่อ่านมากย่อมมีความรู้ที่กว้างขวาง และสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตได้ ดังที่ วนิดา พรหมเขต (2559: 3) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อผู้อ่านในด้านการพัฒนาความรู้ ความคิด สำคัญต่อผู้อื่นและสังคม เพราะการเป็นผู้มีความฉลาดรอบรู้ มีความสามารถในการไตร่ตรองที่ดีย่อมทำกิจการงานได้อันเกี่ยวกับผู้อื่นและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงควรฝึกฝนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ การอ่านไม่เพียงแต่อ่านเพื่อเข้าใจความหมาย รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้เพียงเท่านั้น แต่การอ่านต้องพิจารณาแยกแยะวิเคราะห์ข้อมูลด้วย ว่าข้อมูลใดมีประโยชน์และสามารถเชื่อถือได้ การอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความจำเป็นมากเนื่องจากการอ่านดังกล่าวช่วยให้รู้ข้อเท็จจริงของเรื่องที่อ่าน อีกทั้งยังนำสิ่งที่อ่านไปใช้ในชีวิตให้เกิดประโยชน์ได้ ดังที่ เอมอร์ เนียมน้อย (2551: 11) กล่าวโดยสรุปว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิด และความสามารถในการพิจารณาเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปใจความสำคัญและเข้าใจจุดประสงค์ ตัดสินประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ฉะนั้นการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อผู้คนทุกเพศทุกวัย โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการอ่านไว้ในหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยกำหนดเนื้อหาของการศึกษา การอ่านไว้ในสาระที่ 1 การอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจและแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งตัวชี้วัดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ได้ กำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัดของผู้เรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องมีความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณ์ญาณ เพื่อนำไปปรับใช้ในการดำรงชีวิต ทั้งนี้เพราะการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณเป็นการอ่านขั้นสูง ที่ผู้อ่านต้องใช้ทักษะในหลายด้าน เพื่อให้การอ่านเกิดประสิทธิผล (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551: 44)

แม้ว่าการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณจะสำคัญ หากแต่ผู้วิจัยยังพบปัญหาด้านการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ ที่จำเป็นจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ ทางการศึกษาของนักเรียนไทยตามโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติผลการประเมินการอ่านของ ประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนการอ่าน 393 คะแนน ซึ่งมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2564: 165-166) ในขณะเดียวกัน ผลคะแนนการอ่านของ PISA ยังสอดคล้องกับผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีรัตนวิทยา อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ ปีการศึกษา 2561-2563 มีคะแนนเฉลี่ยภาษาไทย สาระการอ่านระดับโรงเรียนต่ำกว่าระดับประเทศ จากการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ยังพบว่านักเรียนมีปัญหาเรื่องการอ่าน ตีความ การแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ขาดวิจารณ์ญาณในการกลั่นกรองข้อมูลเรื่องราวต่าง ๆ และการประเมินค่าตัดสินนำข้อคิดที่ได้จากเรื่องทีอ่านไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นพฤติกรรมของการอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ และจากการสัมภาษณ์ปัญหาของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โรงเรียนศรีรัตนวิทยา พบปัญหาการสอน เรื่องการอ่านรายวิชาภาษาไทย คือ นักเรียนไม่ตั้งใจอ่านเรื่อง ไม่มีสมาธิในการอ่านขาดทักษะการคิด ทำให้ เวลาที่อ่านเรื่องราวแล้วไม่สามารถตีความ วิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นและประเมินค่าตัดสินเรื่องทีอ่านได้ สังเกตได้จากชิ้นงานที่ส่ง พบว่านักเรียนขาดวิจารณ์ญาณในการอ่าน มักคัดลอกงานจากอินเทอร์เน็ตมาส่ง โดยไม่กลั่นกรองข้อมูลก่อน ตอบคำถามได้ไม่ตรงประเด็น และไม่สามารถแสดงความคิดเห็นจากเรื่องทีอ่านได้ และยังพบปัญหาเกี่ยวกับบรรยากาศและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยที่ยังพบว่า ครูใช้วิธีการสอน ที่ไม่น่าสนใจ เน้นการบรรยายทำให้บรรยากาศการเรียนไม่น่าสนใจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยพบว่าทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงแนวทาง ในการอ่านวรรณกรรมที่เน้นการเชื่อมโยงของผู้เรียนกับประสบการณ์จากวรรณกรรม Louise Rosenblatt ได้เขียนหนังสือชื่อ *Literature as Exploration* ในปี ค.ศ 1938 หนังสือดังกล่าวเป็นที่ยอมรับในวงกว้าง โดยผู้สอน และนักวิจัยในต่างประเทศ ต่างอ้างอิงและได้นำทฤษฎีนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสอน มีนักวิชาการศึกษา หลายท่านได้สรุปความเป็นมาของทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านไว้ (Rosenblatt, 1985: 38 cited by Carlisle 2000: 12; Thompson, 1992 cited by Trisnawati, 2009; Bressler, 2007 cited by Sahragard &

Rasti, 2013: 250; Church, 1997: online อ้างถึงใน พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช, 2547: 36; สุรเดช โชติอุดมพันธ์, 2560: 174) สรุปได้ว่า ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเน้นให้ความสำคัญระหว่างข้อความที่สื่อสารไปยังผู้อ่านให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวบทอ่านที่จะทำให้เข้าใจความหมาย ความรู้สึก ความคิด รูปภาพและตัวอักษร ตัวบทอ่านจะทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้อ่านตอบสนองผ่านอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ส่วนตัวของผู้อ่าน โดยให้อิสระแก่ผู้อ่าน เพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อเหตุการณ์ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดและความรู้สึกจากข้อความที่อ่าน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในบทอ่านได้ดีขึ้น และสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้การตอบสนองของผู้อ่าน เน้นให้ผู้เรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับการตีความวรรณกรรม และให้อิสระแก่ผู้เรียนในการตัดสินใจว่าเรื่องที่อ่านตามความรู้และประสบการณ์เพื่อเกิดความเข้าใจทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า อันนำไปสู่การอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ จากศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านในการเรียนการสอน เช่น พรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช (2547: 19) ได้วิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ การคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต ปารีชาติ ตามวงศ์ (2550: 100) ได้ทำวิจัยผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ธนิมรรักษ์ ชูชัยมงคล (2557: 63) เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน และ Al-Bulushi (2011: 450) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสอนเรื่องสั้นในบริบทของโอมาน: การใช้ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ซึ่งงานวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมด ผลพบว่ากลุ่มทดลองที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีคะแนนความสามารถด้านการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงกว่ากลุ่มควบคุม ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจและได้นำความรู้เรื่องทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมาศึกษาเพิ่มเติมจากเดิมจะใช้เพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี ผู้วิจัยสนใจและศึกษาเพื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมาปรับใช้ในการเรียนการสอนที่ใช้สื่อเป็นวรรณกรรมประเภทสารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย และกวีนิพนธ์ โดยได้ใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีขั้นตอนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับการนำไปปรับใช้สอนวรรณกรรมประเภทสารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย และกวีนิพนธ์ได้

ผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านของพรทิพย์ ศิริสมบุรณ์เวช (2547: 176) มีขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจเบื้องต้นในการอ่าน 2) ขั้นเชื่อมโยงประสบการณ์ 3) ขั้นเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ 4) ขั้นให้และรับข้อมูลป้อนกลับ และ 5) ขั้นทบทวนและเขียนบันทึกการตอบสนอง ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านนี้ จะเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้หนึ่งที่จะช่วยพัฒนาความสามารถ

ในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิชาภาษาไทย รูปแบบนี้จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ เชื่อมโยงประสบการณ์ตนเองกับเรื่องที่อ่าน ส่งผลให้เข้าใจเรื่องราวมากขึ้น ประเมินค่าตัดสิน และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านสูงกว่าก่อนเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ** หมายถึง การอ่านขั้นสูงเพื่อสำรวจความถูกต้องจากเรื่องที่อ่าน เข้าใจในเนื้อหาและจุดประสงค์ของผู้เขียน สามารถแยกประเด็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ สามารถตีความ คำศัพท์ หรือสำนวน วิเคราะห์น้ำเสียงผู้แต่งและสรุปจับใจความ พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และแสดงความคิดเห็นกับสิ่งที่อ่านได้อย่างเหมาะสม ตัดสินและประเมินค่าสิ่งที่อ่านและข้อคิดที่ได้รับได้อย่างมีเหตุผล ซึ่งวัดจากแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ที่ผู้วิจัยสร้างเป็นแบบปรนัย เลือกรับตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ และแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ

2. **รูปแบบการจัดการเรียนรู้การตอบสนองของผู้อ่าน** หมายถึง แบบแผนในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยหลักการ ขั้นตอนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยของพรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2547: 155) มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ คือ 1) ขั้นสร้างความเข้าใจเบื้องต้นในการอ่าน 2) ขั้นเชื่อมโยงประสบการณ์ 3) ขั้นเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ 4) ขั้นให้และรับข้อมูลป้อนกลับ และ 5) ขั้นทบทวนและเขียนบันทึกการตอบสนอง ใช้ร่วมกับสื่อการสอน คือ สารคดี เรื่องสั้น นวนิยาย และกวีนิพนธ์

3. **ความคิดเห็นของนักเรียน** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านบรรยากาศการเรียน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้

4. **นักเรียน** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีรัตนวิทยา อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ

วิธีดำเนินการ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีรัตนวิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 7 ห้อง มีนักเรียนจำนวน 240 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศรีรัตนวิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้อง ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม โดยการจับสลากได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 มีนักเรียนจำนวน 39 คน

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ระยะเวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที มีการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 2 คาบ รวมทั้งสิ้น 10 คาบ

3. แบบแผนในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยก่อนทดลอง (pre-experimental research) ผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบหนึ่งกลุ่ม สอบก่อนเรียนและหลังเรียน (one group pretest-posttest design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558: 142-144) โดยแบบแผนการวิจัย มีดังนี้

สอบก่อนเรียน	ทดลอง	สอบหลังเรียน
T ₁	X	T ₂

4. เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

4.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เรื่อง การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 4 แผนการเรียนรู้ รวม 8 คาบ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องที่ 1 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณสารคดี เรื่องที่ 2 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณเรื่องสั้น เรื่องที่ 3 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณนวนิยาย และเรื่องที่ 4 การอ่านอย่างมีวิจารณญาณกวีนิพนธ์ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยพิจารณาความถูกต้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ (IOC) มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 แผน ตั้งแต่ 0.67-1.00

4.2 แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยสร้างเป็นแบบทดสอบปรนัย และแบบทดสอบอัตนัย ทั้งหมด จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็นปรนัย 15 ข้อ อัตนัย 5 ข้อ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่าน ตามพฤติกรรมกรอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ 1) อธิบายความหมาย ตีความคำศัพท์ หรือสำนวน 2) สรุปและจับใจความเรื่องที่อ่าน 3) บอกจุดประสงค์ของผู้เขียนและวิเคราะห์น้ำเสียงของผู้เขียน 4) จำแนกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และ 5) ประเมินค่าเรื่องที่อ่านและข้อคิดที่ได้รับ

แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการพิจารณาความถูกต้องและเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ ผลการประเมินปรากฏว่า มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.67-1.00

แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้รับการตรวจสอบความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (R) และค่าความเที่ยง ผลการวิเคราะห์ปรากฏว่ามีค่าความยากง่ายรายข้ออยู่ระหว่าง 0.39-0.78 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.24-1.00 และมีค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งหมด เท่ากับ 0.76

4.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน มีลักษณะเป็นข้อคำถาม 15 ข้อ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ด้านละ 5 ข้อคำถาม โดยใช้มาตรประมาณค่าของ Likert 5 ระดับ ทั้งนี้แบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้นมีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67-1.00

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนการทดลอง (pretest) โดยใช้แบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเรื่อง อ่านอย่างมีวิจารณญาณ แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบบทดสอบปรนัย จำนวน 15 ข้อ และแบบทดสอบแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ โดยใช้เวลา 1 คาบ

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นระยะเวลา 8 คาบ ทำการทดลองสอนในช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ใช้เวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 2 คาบ จำนวน 5 สัปดาห์ รวมการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

5.3 ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบหลังการทดลอง (posttest) ด้วยแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 ข้อ โดยใช้เวลา 1 คาบ

5.4 ผู้วิจัยให้ผู้เรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน หลังจากการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.5 นำคะแนนที่ได้จากการสอบแบบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และผลจากการทำแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมาวิเคราะห์ข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 วิเคราะห์ความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากผลการทำแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการจัดการทดลอง

โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนน การทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการทดสอบที่แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระจากกัน (dependent sample t-test) ที่ระดับนัยทางสถิติ .05

6.2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน จากผลการทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่เป็นแบบ มาตรฐานประเมินค่า (rating scale) 5 ระดับของ Likert (1932: 44) โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

6.3 วิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตาม ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านจากข้อเสนอแนะ โดยนำความคิดเห็นที่สื่อความหมายในทิศทางเดียวกันจัดเข้า หมวดหมู่เดียวกัน และสรุปเป็นประเด็นสำคัญ

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านก่อนและหลังการทดลอง ดังแสดง ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านก่อนและหลังการทดลอง

การทดลอง	จำนวน (คน)	คะแนนเต็ม	M	SD	t-test	Sig.
ก่อนเรียน	39	20	9.15	1.55	18.99*	0.00
หลังเรียน	39	20	14.41	2.15		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย (M) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และวิเคราะห์ความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยคะแนน การทดสอบการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยการทดสอบสถิติค่าที่แบบกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็น อิสระต่อกัน (dependent sample t-test) ที่ระดับนัยทางสถิติ .05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเมื่อพิจารณาคะแนน ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.15 ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 1.55 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.41 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.15

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน

รายการประเมินรายด้าน	M	SD	แปลความหมาย
ด้านบรรยากาศการเรียนรู้	4.74	0.37	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.71	0.34	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.70	0.36	มากที่สุด
รวม	4.72	0.34	มากที่สุด

เมื่อพิจารณาในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.34 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดในด้านบรรยากาศการเรียนรู้เป็นลำดับที่ 1 ($M = 4.74, SD = 0.37$) ลำดับที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($M = 4.71, SD = 0.34$) และลำดับที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้เป็น ($M = 4.70, SD = 0.36$) ตามลำดับ

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/2 หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามประเด็น ดังนี้

1) นักเรียนชื่นชอบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน พบว่านักเรียนมีความรู้สึกเชิงบวกต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังตัวอย่างความคิดเห็นต่อไปนี้

“ชอบ เพราะสนุกได้ทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อน ๆ ได้ช่วยกันคิด ช่วยกันทำงานเป็นระบบ สนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนมากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 15

“ชอบ เพราะได้ช่วยกันทำงาน ได้แลกเปลี่ยนความคิด ช่วยกันทำงานมีความสามัคคีในกลุ่ม ไม่โดดเดี่ยว ทำงานเป็นกลุ่มสนุกสนานเฮฮาไม่เครียด”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 17

“ชอบ เพราะเรียนแล้วทำให้เข้าใจในเนื้อหาที่ครูสอน มีแนวคิด คติเตือนใจ วิธีการใช้ชีวิตสอดแทรกในบทอ่าน อีกทั้งยังได้ทำงานเป็นกลุ่ม และทำด้วยตนเอง สนุกสนานกับเนื้อหาที่ได้อ่าน”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 28

2) หลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนคิดว่าตนเองมีวิจรรย์ญาณในการอ่านเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น การเรียนรู้จากกระบวนการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจรรย์ญาณของตนเอง ดังที่พบจากตัวอย่างความคิดเห็นต่อไปนี้

“มีมากขึ้นเมื่อเรียนแล้วสามารถอ่านเรื่องราว บทความต่าง ๆ ได้ละเอียดและแยกแยะ มีเหตุผลแสดงความคิดเห็นมากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 7

“มีวิจารณญาณในการอ่าน ทำให้เรารู้ว่าผู้เขียนต้องการสื่ออะไร และวิเคราะห์ เนื้อเรื่องที่เรากำลังอ่าน”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 27

“รู้สึกว่าคุณเองมีวิจารณญาณมากขึ้น เพราะได้วิธีการคิดที่รอบคอบ มีความคิด ในการตัดสินใจได้ถูกต้องมากขึ้น แยกแยะได้ว่าสิ่งใดจริงหรือไม่จริง เลือกเชื่อหรือไม่เชื่อ ได้อย่างมีเหตุผลหลังจากที่ได้อ่าน”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 36

จากความคิดเห็นหลังการจัดกิจกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณทำให้พบว่า โดยภาพรวมนักเรียน ได้มีพัฒนาการในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณขึ้น เพราะนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นที่สำคัญคือ “เข้าใจ” “แยกแยะ” “นำไปใช้” แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการตอบสนองของผู้อ่านในแต่ละขั้น ส่งผลให้นักเรียนได้เข้าใจเรื่องที่อ่าน สรุปเรื่อง วิเคราะห์รายละเอียดต่าง ๆ ของเรื่องที่อ่าน ได้แสดงความคิดเห็น และนำข้อคิดไปปรับใช้ชีวิตประจำวันได้

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สามารถอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน พบว่า คะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน เป็นรูปแบบที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา ความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับงานวิจัยของธีรรัตน์ นาคละมัย (2559) ที่ได้ศึกษา ผลของการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า การสอนตามทฤษฎี การตอบสนองของผู้อ่านทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมี วิจารณญาณของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมีกระบวนการขั้นตอนที่จะช่วย พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณอย่างเป็นลำดับขั้นตอนจากการอ่านขั้นต้นไปจนถึงการอ่านขั้นสูง ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความเข้าใจเบื้องต้นในการอ่าน ที่ทำให้นักเรียนได้เข้าใจเรื่องที่อ่านมาก โดยการสรุปความเข้าใจในการอ่าน เข้าใจความหมายคำศัพท์ ซึ่งครูได้มอบหมายให้นักเรียนอ่านเรื่องที่จะเรียนมาก่อนล่วงหน้า และให้นักเรียนสรุปความเข้าใจเรื่องที่อ่านเป็นผังความคิด สุ่มให้นักเรียน 1-2 คน ได้ทบทวนเนื้อหาที่สรุปมา เป็นขั้นที่นักเรียนได้พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ จากการสรุปเรื่องจับใจความสำคัญที่เกิดขึ้นในเรื่อง ทำให้เข้าใจเรื่องที่อ่าน ดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2530: 173); สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531: 34); ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 17); สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (2548: 98); เอมอร เนียมน้อย (2551: 11); ราชบัณฑิตยสถาน (2556: 1117) และ Taschow (1972: 3) ได้กล่าวว่า การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องใช้ความคิด และความสามารถในการพิจารณาเรื่องที่อ่าน วิเคราะห์ข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น สรุปใจความสำคัญและเข้าใจจุดประสงค์ ตัดสินประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ขั้นที่ 2 ขั้นเชื่อมโยงประสบการณ์ เชื่อมโยงประสบการณ์ตนเองกับเรื่องที่อ่าน เป็นขั้นที่ครูใช้คำถามในการกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดเชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับเรื่องที่อ่าน ทำให้นักเรียนได้ใช้ความคิดพิจารณาเรื่องที่อ่านอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน และมีเหตุผล มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยการตอบคำถาม ซึ่งคำตอบของนักเรียนจะเป็นคำตอบที่หลากหลายเพราะเกิดจากประสบการณ์ของแต่ละคนที่แตกต่างกันไป ซึ่งขั้นเชื่อมโยงประสบการณ์ช่วยให้เกิดวิจารณญาณ เพราะนักเรียนได้ใช้ความคิดวิเคราะห์ ทำความเข้าใจจุดประสงค์ของผู้เขียนได้ แยกประเด็นข้อเท็จจริงข้อคิดเห็น การตีความ และพิจารณาความน่าเชื่อถือ ความสมเหตุสมผลของเรื่องที่อ่านผ่านการตอบคำถาม และได้แลกเปลี่ยนความคิดกับนักเรียนคนอื่น ๆ สอดคล้องกับ Brown & Stephens (1995: 84-87) ได้อธิบายขั้นระหว่างการอ่าน คือ ครูต้องช่วยให้นักเรียนสร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงประสบการณ์ในขณะที่อ่านและการใช้กลวิธีในการตรวจสอบความเข้าใจเรื่องที่อ่าน ในขณะที่อ่านให้นักเรียนได้ใช้ความคิดและซึมซับกับสิ่งที่กำลังอ่าน ให้คิดถึงประเด็นที่หนังสือเล่มนี้กระตุ้นทำให้เกิดความคิด ให้จินตนาการเกี่ยวกับฉาก ตัวละคร การกระทำ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ให้ตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ความรู้สึกที่มีขณะที่อ่าน ใช้การจดบันทึกข้อความที่ประทับใจ หรือข้อความส่วนที่ไม่เข้าใจ และสนทนาเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการอ่าน

ขั้นที่ 3 ขั้นเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับผู้อื่น โดยการแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6-7 คน ร่วมมือช่วยกันทำงานแบ่งหน้าที่ในกลุ่ม นักเรียนได้สนทนา อภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันถึงประเด็นเกี่ยวกับเรื่องอ่าน สรุปใจความสำคัญ วิเคราะห์จุดประสงค์ผู้เขียน วิเคราะห์ข้อเท็จจริงข้อคิดเห็น ประเมินค่าและสรุปข้อคิดที่ได้ เขียนสรุปผลที่ได้ออกมา เตรียมผู้แทนในการนำเสนอในชั้นตอนนี้เป็นขั้นที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดวิจารณญาณเพราะนักเรียนได้ร่วมกันอภิปรายโต้แย้ง เกิดมุมมองความคิดที่แตกต่างกัน และนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน สอดคล้องกับ Brown & Stephens (1995: 221-224) ได้เสนอแนะการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ว่าให้นักเรียนแบ่งกลุ่มศึกษา และการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน เช่น นักเรียนอาจอภิปรายความแตกต่าง

ระหว่างการตอบสนองปฏิกิริยาที่มีต่อตัวละครต่าง ๆ จากเรื่องทีอ่าน หรืออภิปรายความเหมือนและความแตกต่างของฉากจากเรื่องทีอ่าน เป็นต้น

ขั้นที่ 4 ขั้นให้และรับข้อมูลป้อนกลับ นักเรียนจะได้นำเสนองานกลุ่มที่ได้ร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการนำเสนอที่หน้าชั้นเรียนอย่างมีอิสระ ถือเป็นโอกาสให้นักเรียนได้กล้าคิดกล้าแสดงออก แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมสร้างให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เป็นขั้นที่นักเรียนจะได้พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยการแสดงความคิดเห็นอย่างมีอิสระมีเหตุผล และพิจารณาตัดสินความคิดเห็นของผู้อื่น โดยใช้เหตุผลพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับอาอนุภาพ เอื้อยฉิมพลี (2550: 55-56) ได้นำทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านมาทำการสังเคราะห์ และสรุปขั้นตอนการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ในขั้นหลังอ่าน ให้นักเรียนเขียนข้อความและตอบคำถามแสดงการตอบสนองตอบสนองแบบกลุ่ม ให้แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-5 คน อภิปรายและแสดงความคิดเห็นจากเรื่องทีอ่านอย่างมีอิสระมีเหตุผล และพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นได้อย่างมีวิจารณญาณ

ขั้นที่ 5 ขั้นทบทวนและเขียนบันทึกการตอบสนอง นักเรียนจะได้ทบทวนเนื้อหาจากเรื่องทีอ่านจากการนำเสนอผลงานกลุ่มในชั้นเรียน และเขียนบันทึกการตอบสนองของผู้อ่าน โดยเขียนอธิบายความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องทีอ่านอย่างอิสระ เขียนลงในเว็บไซต์แพดเลต (Padlet) ที่ให้บริการแสดงความคิดเห็นออนไลน์ จะทำให้เพื่อนในชั้นเข้าไปอ่านบันทึกการตอบสนองของแต่ละคนได้ เป็นกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ เพราะนักเรียนจะได้สรุปความรู้เรื่องราวทั้งหมดอีกครั้ง ได้แสดงความรู้สึกที่มีต่อพฤติกรรมตัวละคร เหตุการณ์ในเรื่อง แสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ประทับใจจากเรื่อง ตัดสินคุณค่าของเรื่องพร้อมทั้งนำความรู้ข้อคิดที่ได้จากเรื่องไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและแลกเปลี่ยนอ่านงานของเพื่อน จะทำให้นักเรียนได้เพิ่มมุมมองที่มีต่อเรื่องทีอ่านให้กว้างขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้คือพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณที่นักเรียนจะได้รับจากขั้นตอนนี้ สอดคล้องกับ Brown & Stephen (1995: 84-87) กล่าวว่า ขั้นหลังการอ่าน ครูได้เปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบายทำความเข้าใจให้ชัดเจน และทบทวนความรู้ ขยายความ และขยายความเข้าใจของเนื้อหา โดยการเขียนบันทึกการเรียนรู้ แล้วจับคู่แลกเปลี่ยนกันอ่าน ซึ่งในทุกขั้นตอนนี้มีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สอดคล้องกับแนวทางการวัดและประเมินผลจากพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากนักวิชาการตามที ดนยา วงศ์ธนะชัย (2542: 179); เอมอร์ เนียมน้อย (2551: 17); Gunning (1992 อ้างถึงใน ชลธิชา หอมพุ้ง, 2557: 53) และวนิดา พรหมเขต (2559: 33) ได้กำหนดพฤติกรรมการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ดังนี้ 1) อธิบายความหมาย ตีความคำศัพท์ หรือสำนวน 2) สรุปและจับใจความเรื่องทีอ่าน 3) บอกจุดประสงค์ของผู้เขียน 4) วิเคราะห์น้ำเสียงของผู้เขียน 5) จำแนกข้อเท็จจริง ความคิดเห็น 6) พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และ 7) ประเมินค่าเรื่องทีอ่านและข้อคิดทีได้รับ เพื่อให้การอ่านอย่างมีวิจารณญาณมีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาความสามารถของนักเรียนได้

จากการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทั้ง 5 ขั้นตอนนี้ ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณได้ เข้าใจเรื่องทีอ่าน สรุปความ แยกประเด็นข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นได้ สามารถ

ตีความ คำศัพท์หรือสำนวน วิเคราะห์น้ำเสียงผู้แต่ง พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และแสดงความคิดเห็นกับสิ่งที่อ่านได้อย่างเหมาะสม เชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเข้ากับเรื่องที่อ่าน รวมทั้งตัดสินประเมินค่าสิ่งที่อ่านและข้อคิดที่ได้รับได้อย่างมีเหตุผล นักเรียนได้เขียนบันทึกการตอบสนองจากเรื่องที่อ่าน เป็นการเขียนสรุปสิ่งที่ได้รับจากการอ่าน พร้อมทั้งแสดงความรู้สึกความคิดเห็นประเด็นต่าง ๆ ที่มีต่อเรื่องที่อ่านอย่างอิสระ โดยภาพรวมผลจากการดำเนินการตามขั้นตอนนักเรียนมีความเข้าใจ และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ ส่งผลให้เมื่อทำแบบทดสอบจึงสามารถทำคะแนนได้เพิ่มขึ้นจากเดิม เนื่องจากนักเรียนจะต้องประเมินความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านจนนำไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างความคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนรู้ด้วยกระบวนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของตนเอง

“มีวิจารณญาณในการอ่านมากขึ้นเมื่อเรียนแล้วสามารถอ่านเรื่องราว บทความต่าง ๆ ได้ละเอียดและแยกแยะ มีเหตุผลแสดงความคิดเห็นมากขึ้น”

กลุ่มตัวอย่างคนที่ 7

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนมีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบรรยากาศการเรียนรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่าน ทำให้นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดกับประเด็นมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในชั้นเรียน และประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและครูมากขึ้น เพราะการส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ให้อิสระนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้ทำงานเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน หากมีข้อสงสัยครูจะคอยให้คำแนะนำ ทำให้มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกความคิดเห็นของตนเอง โดยการให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน รับฟังการอภิปรายแสดงความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนได้ใช้วิจารณญาณในการฟัง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากขึ้น ซึ่งการสร้างบรรยากาศในกิจกรรมการจัดการเรียนรู้นั้นได้ สอดคล้องกับ Probst (1987: 2) ได้อธิบายหลักการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ให้สร้างการสนทนา ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนโดยนักเรียนควรมีอิสระที่จะเปลี่ยนแปลงความรู้สึกจิตใจของตนและแสวงหาความเข้าใจมากกว่าชัยชนะให้ผู้อื่นคลาย มีความเป็นมิตร มีปฏิสัมพันธ์กัน นักเรียนมีอิสระทางความคิดและแสดงออกมา ทำให้เข้าใจเรื่องที่เรียนมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น เมื่อผู้วิจัยได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์ตนเองเข้ากับเรื่องที่อ่านจะทำให้เข้าใจเรื่องมากขึ้น และให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นตอบคำถามประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่อ่านใช้กระบวนการกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทำให้นักเรียนได้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและเพื่อนมากขึ้น บรรยากาศการจัดการเรียนรู้จึงผ่อนคลายและสนุกสนาน

ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ประเด็นกิจกรรมการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกคิดตอบคำถาม และแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้อย่างมีหลักการและ

มีอิสระ เพราะรูปแบบการจัดการเรียนรู้การตอบสนองของผู้อ่าน มีกระบวนการที่เน้นให้นักเรียนทำความเข้าใจ เรื่องที่อ่าน เชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้สึกลองตนเองกับเรื่องที่อ่าน เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกตัวละคร และ ได้ตอบคำถามแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทำกิจกรรมอภิปรายเป็นกลุ่มแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณจากเรื่องที่อ่านได้ อย่างเป็นระบบ เสริมสร้างความมั่นใจและการแสดงออกในการนำเสนอผลงาน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิด กับเพื่อน รวมทั้งเขียนบันทึกการตอบสนองจากเรื่องที่อ่าน ส่งผลให้คะแนนความสามารถด้านการอ่านอย่างมี วิจารณญาณหลังการทดลองสูงขึ้นมากกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับ Rosenblatt (1985: 38 cited by Carlisle, 2000: 12); Thompson (1992 cited by Trisnawati, 2009); Bressler (2007 cited by Sahragard & Rasti, 2013: 250); Church (1997: online อ้างถึงใน พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช 2547: 36) และสุรเดช โชติอุดมพันธ์ (2560: 174) กล่าวว่า ทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเน้นให้ความสำคัญระหว่าง ข้อความที่สื่อไปยังผู้อ่าน ตัวบทอ่านจะทำหน้าที่กระตุ้นให้ผู้อ่านตอบสนองผ่านอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ และให้อิสระแก่ผู้อ่านเพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อเหตุการณ์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดและความรู้สึกจาก ข้อความที่อ่าน

ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ นักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ประเด็น นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์กับเพื่อนในชั้นเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว ทำให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ได้เข้าใจเรื่องที่อ่านมากขึ้นจาก กระบวนการจัดกิจกรรมการสอน เชื่อมโยงประสบการณ์ตนเองกับเรื่องที่อ่าน เน้นการมีส่วนร่วมกับตัวละคร เหตุการณ์ต่าง ๆ และตอบคำถามแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่อ่าน กระบวนการอภิปรายกลุ่มและนำเสนองาน รวมทั้งการเขียนบันทึกการตอบสนองเรื่องที่อ่านอย่างอิสระ ทำให้นักเรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานร่วมกับ ผู้อื่นที่เป็นระบบมากขึ้น สอดคล้องกับ Savolainen (2019: 446) ได้อธิบายขั้นตอนการตอบสนองต่อการอ่าน คือ การอ่านที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวและวรรณกรรมกับประสบการณ์ชีวิต เน้นประสบการณ์ ทางอารมณ์ ความขัดแย้งหรือการแก้ปัญหาต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ ดังผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาแล้ว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ การศึกษาในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

บทอ่านที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎี การตอบสนองของผู้อ่าน ควรเป็นบทอ่านที่มีขนาดความยาวที่เหมาะสมกับเวลาจัดกิจกรรม ควรเป็นเรื่องที่มี

พฤติกรรมของตัวละครที่จะสามารถกำหนดประเด็นให้นักเรียนได้เชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเอง เพื่อให้เข้าใจในเรื่องที่อ่านมากขึ้น และสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ข้อเสนอแนะเพื่อในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยด้วยการปรับใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ไปใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านประเภทอื่น ๆ เช่น การอ่านจับใจความสำคัญ หรือการอ่านวิเคราะห์ เป็นต้น

2.2 การวิจัยด้วยการปรับใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน ปรับใช้กับเนื้อหาการอ่านรูปแบบอื่น เช่น วรรณกรรมท้องถิ่น หรือวรรณคดี เป็นต้น

สรุป

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้การตอบสนองของผู้อ่าน สามารถพัฒนาความสามารถการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าใจเรื่องที่อ่าน เชื่อมโยงประสบการณ์ความรู้สึกตนเองกับเรื่องที่อ่าน เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกตัวละคร และได้ตอบคำถามแสดงความคิดเห็น ทำกิจกรรมอภิปรายเป็นกลุ่มแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เสริมสร้างความมั่นใจและการแสดงออกในการนำเสนอผลงาน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

เอกสารอ้างอิง

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน. กรุงเทพฯ: โสภณการพิมพ์.

ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2557). การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้วิธีวิจัยเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

दनยา วงศ์ณะชัย. (2542). การอ่านเพื่อชีวิต. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.

ณิรมัรค์ ชูชัยมงคล. (2557). การศึกษาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ธีรรัตน์ นาคละมัย. (2559). ผลของการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยและความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). การสอนอ่านเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์.
- ปาริชาติ ตามวงศ์. (2550). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจและเจตคติต่อวรรณกรรมล้านนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช. (2547). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวรรณคดีไทยตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างความสามารถด้านการตอบสนองต่อวรรณคดี การอ่านเพื่อความเข้าใจ และการคิดไตร่ตรองของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา (Research methodology in education). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วนิดา พรหมเขต. (2559). การอ่านอย่างมีวิจารณ์ญาณ. อุดรธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). ผลการประเมิน PISA 2018 การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.).
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์. (2548). กลเม็ดการอ่านให้เก่ง (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุขุม เฉลยทรัพย์. (2531). การส่งเสริมการอ่าน (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปทุมธานี: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สุรเดช โชติอุดมพันธ์. (2560). ทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์ตะวันตกในคริสต์ศตวรรษที่ 20 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อานุกาพ เอื้อยฉิมพลี. (2550). ผลของการสอนภาษาอังกฤษตามแนวคิดการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อความสามารถในการอ่าน และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอมอร เนียมน้อย. (2551). พัฒนาการอ่านอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธี SQ3R. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- Al-Bulushi, Y. (2011). Teaching short stories in the Omani context: The use of the reader response theory. *Literacy Information and Computer Education Journal*, 2 (3), 450-455.
- Brown, E. & Stephen, C. (1995). **Teaching young adult literature sharing the connection**. California: International Thomson Publishing.
- Carlisle. A. (2000). Reading logs: An application of reader response theory in ELT. *ELT Journal*, 54 (1), 12.
- Probst, R. E. (1987). **Transactional theory in the teaching of literature**. Retrieved 8 January 2022, from <https://eric.ed.gov/?id=ED284274>
- Sahragard, R. & Rasti A. (2013). Application of reader response theory in Iranian tertiary-level reading classes: A practical demonstration study. *International Journal of Language Learning and Applied Linguistics World*, 4 (3), 247-255.
- Savolainen, R. (2019). Sharing information through book reviews in blogs. *Journal of Documentation*, 76 (2), 440-461.
- Taschow, H. G. (1972). **Pathway to critical reading**. Regina: University of Saskatchewan Canada.
- Trisnawati, R. K. (2009). Implementing reader-response theory: An alternative way of teaching literature research report on the reading of Booker T. Washington's up from slavery. *Journal of English and Education*, 3 (1), 1-14.